

عنوان مقاله:

جایگاه و کاربرد عقل و عقلانیت در فقه و حقوق اسلامی و حقوق غربی

محل انتشار:

دومین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

علی اکبر محمدزاده - استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب.

حسین عندلیب - استاد گروه فقه و حقوق دانشگاه مجازی المصطفی (ص) و دانشگاه علمی کاربردی استانداری قم

عابدین سیاحت اسفندیاری - استاد گروه فقه و حقوق دانشگاه مجازی المصطفی (ص)

خلاصه مقاله:

یکی از قوای انسانی قوه عاقله است که خداوند در نهان او به ودیعت گذاشته است. قوه عاقله سبب تمایز انسان از سایر موجودات و علت برتری انسان بر آنان شده است. دانشمندان علوم مختلف همواره و به کمک این قوه فاخر توانسته اند جریان علم را پیش توجه عقلانیت و عقل ببرند و به کشف های جدیدی دست یازند. فقه شناسان نیز از این مقوله استثنا نبوده و همواره به عنصر در دستگاه فقه و حقوق اسلامی چه جایگاه و کاربردی دارد؟ عقلانیت و عقل داشته اند. اکنون این سوال رخ می نماید که یکی از ادله چهارگانه فهم متون و استنباط احکام شرعی عقل فرضیه این پژوهش آن است که در دستگاه فقه و حقوق اسلامی است و از باب قانون ملازمه حکم عقل منجر به کشف حکم شرعی می شود. هدف ما از این پژوهش آن است که جایگاه بالا و والای عنصر عقل و عقلانیت را در دستگاه فقه و حقوق اسلامی تبیین نماییم و تفاوت های آن را با عقلانیت در سیستم حقوقی غرب نمایان کنیم. همچنین نشان دهیم فقها و حقوقدانان اسلامی همواره در استنباط خود مقید به آن بوده اند که خلاف عقل قطعی و عقلانیت صحیح، حکمی را صادر ننمایند. برای رسیدن به این هدف از روش توصیفی تحلیلی بهره برده ایم. یافته این پژوهش آن است که بر خلاف تصور برخی که جایگاه عقل را در فقه و حقوق اسلامی کمرنگ می دانند، جایگاه این عنصر مهم بسیار رفیع و بالا است و بدون به کارگیری از این عنصر دستگاه استنباط و فقهات اسلامی مختل و تعطیل می گردد.

کلمات کلیدی:

فقه، حقوق، اجتهاد، عقل، عقلانیت، عقل نظری، عقل عملی، قانون ملازمه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/493893>

